14. Jaar, Nr. 25. -- 's HERTOGENBOSCH. -- Zaturdag, 26 Februarij, 1842

DE NOORD-BRABANDER.

Staat- en Letterkundig Dagblad.

DICERE VERUM QUID VETAT?
HORATIUS.

ABONNEMENTS-PRIJS
Voor de Stad, f 12 -
Franco per post, à 14 -

(Verschijnende driemalen ter week: Dingsdag, Donderdag en Zaturdag)

ADVERTENTIEN.
15 cent de regel
behalve 35 cents zegel.

Wat kwaal knaagt Neêrlands hartaâr af?

MEDEGEDEELD.

(Vervolg van Nommer 23.)

Hoe, zal men zeggen, de Katholijk, wien men tegelijk in zijne stoffelijke en zedelijke belangen heeft getroffen, hij, door de regering immer op den achtergrond geplaatst, waar het op regten en gunsten aankwam, heeft hij ook vrijwillig het noodlottig gouvernements stelsel onderschreven? Ter beantwoording dezer vraag behooren wij weêr wat hooger op te klimmen. -- De Nederlandsche Katholijk werd, bij het begin van den Belgischen opstand, ook door den anders bezadigden, maar toenmaals opgewonden Protestant, als den opstandelingen toegenegen aangezien. Argwaan was in hooge mate tegen den Katholijk gerezen; muiter en Roomsch waren eensbeteekenend. De Katholijk deed in dat tijdperk van opgewondenheid voorzigtig te zwijgen en te verdragen; en de hatelijkheid der beschuldigingen door feiten van vaderlandsliefde te beantwoorden. Men zoude toch zijne beste raadgevingen met een, *timeo Danaos* bestempeld hebben. -- Doch toen het iederen onpartijdigen beschouwer, bij het bedaren der hartstogten, blijkbaar was geworden, dat de Katholijk zoo wel goed en bloed voor het vaderland veil had, als de Protestant; dat de Katholijk allezins zoo goed burger was, als iemand anders in Nederland; was toen ook het oogenblik van spreken niet aangebroken? Hadden toen de Katholijken, die des te beter de dwalingen des gouvernements inzagen, hoe zij minder verblind waren geweest in hunne regering, hunne stem niet krachtiger kunnen paren aan de hier en daar reeds opgaande protestantsche stemmen, om tegen dien rampzaligen volhardingsgeest te protesteren? En zouden zij hunne belangen en die des vaderlands hierdoor niet bevorderd hebben? Inderdaad de toen nog bestaande kleinmoedige vreesachtigheid van vele Katholijken droeg nog immer kenmerken van die lange onmondigheid, waarin eene voogdijschap van bijna drie eeuwen hunne vaderen en voorvaderen gekneld hield; en deze voogdijschap scheen ook nu haast niet te moeten ophouden, ofschoon de grondwet hen reeds sinds 25 jaren mondig verklaard had. De Katholijk was veel tijds tevreden een weinigje adem te halen; hij bleef immer den nieuwen tijd met den ouden vergelijken, en hij was blijde met gedeeltelijke regten en vrijheden, die de Grondwet hem onverdeeld aanbood. -- Verre zij het, dat wij den Katholijken verwijtingen zouden doen over een gedrag, dat zij destijds om goede redenen meenden te mogen volgen. Wij voeren slechts het verleden aan, op dat het der toekomst tot les verstrekke. Maar nu de zaak van achteren beschouwd, vragen wij; of het niet beter geweest ware van den stond af, dat de Katholijke stem konde gehoord worden, den moed van zijn staatkundig bestaan algemeen te vertoonen en te zeggen: ik ben grondwettig burger, en ik vorder voor mij ook al de regten der Grondwet? Dit ware voorzeker ook in het wel begrepen belang van den staat geweest; groote ongeregeldheden vloeijen toch, zoo wel in het staatshuishouden, als in bijzondere gezinnen, uit de bron der te groote toegevendheid. Moest men dan, terwijl gemeene broodschrijvers voortgingen het Gouvernement op den weg van aller hande verkeerdheden te vleijen, zwijgen en gedoogen, dat de vrije drukpers alleen de laagheden der brooddronkendheid opnam? Ware het, om maar iets te noemen, te veel geweest, voor langen tijd reeds ten minste een dagblad op te rigten, dat het gedrag der regering getrouw achtervolgde, en iederen misstap met afgerigten vinger aanwees? (*) En waar hebben wij zulks in den regel zien geschieden? Wij hebben slechts hier en daar een artikeltje gezien, en dat nog voornamelijk in de verdienstelijke *Cathol. Nederl. Stemmen*, een Weekblad, bijna uitsluitend aan godsdienstige stoffen toegewijd. Overigens hebben de Katholijken eerst in vreemde, of onafhankelijke protestantsche bladen gelezen, hetgeen zij dachten, maar dat zij -- om wat reden? -- niet zeiden. (**) Zij vernamen uit Protestanten de partijdigheid, opzigtens de Katholijken gepleegd en zij durfden haast niet openlijk te zeggen: die Protestanten hebben gelijk, dat zij ons verdedigen. Wat nu hebben de Katholijken met dat zwijgen gewonnen? -- Dat de partij, die ons overheert, hun het lot der zwakken heeft beschoren, hen met verachting heeft behandeld, en met hunne beschroomdheid in de vuist heeft gelagchen. Is het niet zoo, Katholijke landgenooten? Ik meen u met deze vraag des te minder te hinderen, daar ik overtuigd ben, dat ik het gevoelen van nagenoeg al de Katholijken uitdruk. Wie toch van u verkeert heden niet in het stellig geloof, dat, indien de twee groote afdeelingen van constitutionelen met vereenigde krachten hadden aangedrongen op het verlaten van het noodlottig regeringsstelsel, op het verdrijven van de onhandige staatsmannen, op het volledig uitvoeren der gansche Grondwet; onze staatkundige gezigteinder thans wat veel helderder gekleurd, en ons staatshuishouden wat veel minder berooid zoude wezen?

(Wordt vervolgd.)

J.

(*) De *Noord-Brabander* stond onder een strenge censuur, die niets gedoogde (noot van de Redactie.)

(**) Ten minste niet buiten de Kamer, waar een Luyben en Romme zich zoo lang, en zoo verdienstelijk verzetteden, tegen alles wat er destijds verkeerd en ongrondwettig gepleegd werd. Terwijl de zoo Consequente houding van een Sasse- van Ysselt eene voortdurende, krachtige protestatie was tegen geheel ons toenmaals ongrondwettig Staatsbestuur. (Noot van de Red.)

KERKELIJKE STAAT

Bij breve van den 14 Januarij 1842, heeft het Z. H. behaagd Mgr. Louis Joseph Delebecque, Bisschop van Gend, tot de waardigheden van Prelaat van zijn huis, assistent bisschop bij den Pauselijken troon, en romeinsch graaf te benoemen. —

— Iedereen spreekt in de hoofdstad van het christendom over de hoedanigheden en den Apostolischen ijver van Zijne Em. de Kardinaal-Prins van Schwarzenberg, aartsbisschop van Salzburg. Men meldt dat deze jonge Prelaat tot Paschen toe, te Rome zal blijven.

Zijn uitgestrekt diocees, zegt zeker dagblad, bevat een groot gedeelte van het Tyrolische gebergte; maar er is geene parochie zoo ver verwijderd in deze bijna ongenaakbare streken, welke hij niet bezocht heeft. Wanneer hij zich niet te paard over de paden die langs afgronden heen leiden, durft begeven, legt hij, als een ware herder, deze bijna onbegaanbare wegen te voet af en acht zich gelukkig zoo digt bij de nederige bergbewoners te zijn, om zich op eene zachte, welwillende en gemeenzame wijze met hen te kunnen onderhouden. Als hij in deze arme dorpen komt, bezoekt hij de scholen, en ondervraagt zelf de kleine kinderen. Indien de kerk niet groot genoeg is en het weder zulks toelaat, vergadert hij de geheele parochie rondom zich op het kerkhof en daar vernieuwt hij in het midden dezer arme bevolking, als een eenvoudig missionaris of nederig leeraar, de treffende voorbeelden van den Opperherder, die de menigte, die hem volgde, aan de oevers van het meer en op de heuvelen van Gallilea onderwees. Hij heeft te Salzburg een gasthuis opgerigt, waarvan hij de zorg aan Zusters van liefde zal toevertrouwen, eene geestelijke school, ten voordeele waarvan zijne geestelijkheid hem vrijwillig eene jaarlijksche som van 10,000 franken heeft aangeboden, en een groot Seminarie waarin alle geestelijke leerlingen een proef van vier jaren zullen moeten ondergaan, alvorens tot het priesterschap te worden toegelaten.

TURKIJE.

De Turksche stoomboot *Peiki-Schewcket* is de 21 Januarij van Beyrouth te Konstantinopel aangekomen, aan boord hebbende, den Emir Beschir El-Rassim, die door Mustapha Pacha van zijne functien als Prins van den Libanon ontslagen is. De generaal Omer-Pacha is geroepen om zijne plaats te bekleeden. Men heeft hem een raad toegevoegd, bestaande uit drie opperhoofden der Maronieten en even zooveel der Druzen. Omer-Pacha was reeds naar Deir-El-Kamar vertrokken, waar hij zich voorgenomen had zijne residentie te vestigen. Eene volmaakte rust heerschte in het gebergte.

INDIE.

Onlangs ontvangene brieven uit Indie melden, dat de Bisschop van Agra, zich tot het hoofd der kerk heeft gerigt om den bijstand van eenige godsdienstige congregatie van Europa te vragen, wijl hij overtuigd is, dat het geloof nog snellere voortgang zal maken, indien hij de Indische vrouwen geregeld in de christelijke godsdienst kan doen onderwijzen. De Paus heeft zich naar Lyon gewend. De geestelijke zusters van het broederschap van het heilig hart van Jesus en Maria, die met een gunstig gevolg een Pensionaat en nog een ander gesticht aldaar besturen, hebben met liefde deze missie aangenomen. Zes leden van dit gesticht zullen binnen weinige dagen naar Marseille vertrekken, om zich binnen eenige dagen over de Roode Zee naar Calcutta te begeven. Zij bestaan uit twee Fransche, twee Spaansche, eene Duitsche en eene Engelsch dame. Alzoo zullen vier groote natien van Europa zich hiertoe vereenigen.

DUITSCHLAND.

Het Pruissisch gouvernement heeft in de *Gazette d'Augsbourg* vier artikelen doen plaatsen, waarin de toenadering tusschen de Anglikaansche en de Fransch Protestantsche kerken wordt vergeleken, bij de in eensmelting der Protestantsche kerken van Europa tot een groot geheel, die, zoo als men zegt, naast de Latijnsche en Grieksche kerk zal plaats nemen.

Het is waar, dat de verwezenlijking van een dusdanig plan het werk niet van een enkel mensch zijn kan voegt de schrijver dezer merkwaardige artikelen er bij, maar het zaad is aan de eeuw toevertrouwd: indien dezelve een levensspruitje bevat, is dit reeds genoeg om hetzelve tot aan den Hemel te doen opschieten. De stichting van het bisdom van Jerusalem wordt er in voorgesteld als beduidende *de aurora der vereeniging* en men vertoont er Frederik Willem, in de kapel van Eduard den belijder, als den erfgenaam van den troon van Engeland ontvangende, *in de gemeente der Christelijk Evangelische Kerk, die in zeker opzigt bij zijne wieg gesticht is.* Dit noemt men het *werk* van den Koning van Pruissen, waarvan den goeden uitslag, zoo als men opentlijk zegt, algemeen zal zijn, en waaraan niemand weerstand zal kunnen bieden. (IJdele pogingen en ijdele hoop! die slechts dienen kunnen om de Katholijke Kerk des te meer te doen uitkomen, omdat *zij alléén* kracht bezit om de éénheid te doen geboren worden en te bewaren.)

ENGELAND.

Wij hebben onlangs een tooneel van wanorde medegedeeld, zoo als er op dit oogenblik in Engeland dagelijks voorvallen. Ziehier weder een ander dergelijk voorval.

Men schrijft uit Hall van den 17 Februarij aan de *Sun*:

Heden heeft een muziekkorps onder het spelen van aria's en marschen de voornaamste straten der stad doorloopen, gevolgd van eene tallooze menigte, die de beeltenis van Sir Robert Peel met een strop om den hals ronddroegen. Op het plein der markt gekomen, werd deze beeltenis, onder het uitbraken der woedende verwenschingen van het volk, verbrand. Meer dan 15.000 personen waren hierbij tegenwoordig. De orde is geen oogenblik gestoord geworden. — (?!!!)

— Laatstleden Vrijdag is de Eerwaarde Heer Sibthorp, die van het Protestantsche tot het Katholijk geloof is overgegaan, in het collegie van Oscott bij Birmingham tot priester gewijd.

SPANJE.

Men schrijft uit Valencie van den 5. der loopende maand:

» De tweede dag dezer maand, die, zoo als ieder Christen geloovige weet, in de geheele kerk een pleglige feestdag is, wijl men dan de zuivering der Allerheiligste Maagd viert, meldde zich een Alcade (Spaansch regter) bij den beroemden Bisschop van Calahorra aan; hij reikte hem een geschrift over, dat het bevel bevatte om nog denzelfden dag naar Majorca te vertrekken, en wel met zoo veel spoed, als of Zijn Hoogw. eene pestziekte bij zich had, die de geheele stad had kun nen aansteken. —

Men zocht dan naar een vaartuig; maar men vond niets anders dan een zeer gebrekkig, dat gebruikt werd om de zwijnen te vervoeren, en zoo vuil en ellendig was, als men zich naauwelijks kan verbeelden, en daarenboven noch kamer, noch eenig ander verblijf bevatte; de eerwaardige prelaat stapte des avonds in dit morsig gevaarte, en niettegenstaande het slechte weder, en de ongunstige voorteekenen, die al degenen opmerkten die van dezelve eenige ondervinding hadden, noodzaakte men hem nogtans oogenblikkelijk de haven te verlaten. Het zwakke vaartuig dobberde gedurende den geheelen nacht in volle zee; en het ware zeker door de woede der elementen vergaan, indien de Hemel zijnen dienaar niet voor dergelijke ongelukken had willen beveiligen.

Op deze wijze, kon hetzelve door de kracht der zeelieden eenigen tijd aan den zoo ongelijken en verschrikkelijken strijd weerstand bieden; maar, eindelijk verloren de matrozen hunnen moed, afgemat van vermoeidheid gaven zij het vaartuig aan de woede der golven over, hetwelk spoedig op de kust werd geworpen, en welligt in duizend stukken zou zijn geslagen, indien het niet op eene zandbank was vastgeraakt. De prelaat werd door de matrozen, bijna halfdood uit de golven gered. Men bragt hem naar zijn verblijf, alwaar hij in zijn bed verzorgd werd.

Men wachtte een poos, dat de storm zou bedaren, om zich weder op nieuw in te schepen; want naar men zeide, moest zulks op hooger bevel geschieden. Geheel Valencie was met deze gebeurtenis bewogen; een zeer gering getal zedelooze menschen, zonder eer noch schaamte of Godsdienst, schenen echter in deze mishandelingen eenig vermaak te scheppen; de overige inwoners der stad waren met het lot van den eerwaardigen prelaat zeer begaan, en konden de smart, die zij deswegens gevoelden niet ontveinzen. De Bisschop van Calahorra heeft door zijn voorbeeld de stad zeer gesticht, de braven zullen voor altijd het geweld bejammeren dat hem uit hun midden heeft weggerukt, en hem in hun aandenken, de schatting eener genegene erkentelijkheid aanbieden." (*El Reparador*)

— Zes met dolken en geweren gewapende roovers hebben op eenen korten afstand van Madrid, den courier der Fransche ambassade aangehouden, die in den avond van den 12 uit deze stad vertrokken was.

Na den Heer Darrigand en den Postillon voor over op den grond gelegd te hebben, hebben zij hen van alles beroofd, gelijk ook de andere reizigers waaronder zich de Markies van Alvizar bevond, wien zij eene som van 7000 franken ontstolen hebben.

De Heer Darrigand heeft door zijne koelbloedigheid de depêches weten te bewaren welke hij bij zich had. De dieven wilden met alle geweld het valies medenemen, waarin deze depêches waren; maar op zijn dringend smeeken, besloten zij om hetzelve te openen, en toen zij zich verzekerd hadden dat er niets van waarde in was, hebben zij hetzelve aan hem laten behouden.

— Men leest in eene tweede editie van de *Morning-Chronicle*: « Wij hebben brieven van onzen Correspondent uit Lissabon van den 14. ontvangen; overgebragt met de stoomboot *Lady Mary wood.*"

« Een oproer is in den nacht van den 7. te Lissabon uitgebarsten, doch is ten gunste van het charter van Don Pedro afgeloopen. De onmiddelijke oorzaak dezer beweging, was de aanstelling van den Burggraaf Sa da Bandeira als minister van oorlog, in het kabinet dat nog denzelfden avond door den Hertog van Palmella was gevormd, en de maatregelen, die Sa da Bandeira genomen had om het oproer van Oporto te beteugelen.

« De troepen van Lissabon werden door Chartisten gecommandeerd, en toen de nieuwe minister van oorlog zijne post aanvaardde, zette hij het grootste gedeelte der kolonels van het garnizoen, alsmede den gouverneur van het kasteel van St. George af, hetgeen de uitbarsting ten gevolge had.

« Het garnizoen van het kasteel, gecommandeerd door den oud-gouverneur, verklaarde zich onmiddelijk voor het charter, gelijk ook de regimenten die te Belem in de Kazerne waren; zij rukten terstond op het paleis *des Necessidades* aan, waar de Koningin haar verblijf hield.

« Het nieuwe ministerie wendde alle mogelijke maatregelen aan om deze beweging te beteugelen.

Het deelde aan het volk en aan de werklieden van het arsenaal wapenen uit, en vereenigde hen met de overige troepen tot eene centrale positie, met het schijnbaar voornemen om het fort aan te vallen. Maar het was zeer goed te voorzien, dat de troepen van het gouvernement niet tegen de zaak zouden vechten, waarvoor zij zelven verbonden waren, zoodat de Ministers tegen den nacht van den 8 reeds eenparig besloten, om hun ontslag te nemen, en op het paleis eene geschrevene verklaring teekenden, dat het hun onmogelijk was de Chartisten terug te drijven.

« De koningin liet daarop den hertog van Terceira vragen, en er werd een nieuw ministerie ten voordeele van het charter gevormd.

» Den 10 werd, volgens het rapport van het ministerie, een koninklijk besluit uitgevaardigd om op nieuw het charter van Don Pedro in werking te brengen.

« Men heeft bevolen, dat er drie vreugde dagen zullen gehouden worden, en de koningin heeft zich naar de hoofdkerk begeven om God voor deze gebeurtenis te bedanken.

« De junta van Oporto is ontbonden: en alles schijnt te Lissabon zeer rustig te zijn. [illegible]

» Costa Cabral werd dagelijks in deze hoofdstad verwacht, en er scheen moeijelijkheid te bestaan de verschillende pretentien der opperhoofden van de overwinnende partij te bevredigen.

» De cortes zijn *krachtens het charter* tegen den 16 Junij bijeengeroepen.

— Men vindt het volgende berigt van den 18 Februarij in eene bijzondere uitgave van de *Sentinelle des Pyrénées*, hetwelk den omkeer van zaken te Lissabon anders verhaalt:

» Ons blad was reeds gedrukt, toen wij tijdingen van het grootste gewigt ontvingen, die zeer officieel zijn.

» Den 10 vertoonde zich eene kleine massa volk, onder bevel van een officier van het ministerie van justitie, voor het stadhuis, die de herstelling van het charter van don Pedro eischten. De stedelijke regering die ongetwijfeld hiervan onderrigt was, stelde zich aan het hoofd dezer partij, bragt dezelve naar het paleis en eischte hetzelfde van de koningin.

» H. M. haastte zich om aan deze eisch te voldoen, benoemde den Hertog van Terceira tot minister van oorlog en President van den Raad, en andere personen, die met hem van hetzelfde gevoelen waren.

» Het hof heeft bij den eisch, die aan hetzelve door eene zoo kleine massa volks werd voorgesteld, niet den minsten wederstand geboden, en als men de tegenovergestelde protestatien van de vorige dagen bedenkt, kan men zich niet onthouden hetzelve openlijk van dubbelzinnigheid en trouweloosheid te beschuldigen.

FRANKRIJK.

PARIJS 22 Februarij.

Men schrijft uit Algiers:

» Het fort Sebdon of Frasna, tien uren ten zuiden van Tlemcen, is den 9 geheel en al verwoest.

Dit was de laatste plaats der tweede linie van den Emir.

» De vijand is gevlugt en heeft ons in dezen veldslag 14 kanonnen, waaronder 7 veldstukken, die te Tlemcen gegoten zijn, achtergelaten.

» Vijftien volksstammen hebben zich aan ons onderworpen.

» De Emir heeft de wijk genomen naar de landen van Marokko, nabij de grenzen.

» In het westen maken wij snelle vorderingen."

— De commissie belast met het onderzoek van het wetsontwerp, betrekkelijk den aanleg der groote linien van de ijzeren spoorwegen, is heden bijeengekomen. De Heer de la Martine is tot President en de Heer Lasnier tot Secretaris benoemd. Men meent, dat het onderzoek van dit uitgestrekte wetsontwerp ten minste eene maand lang zal duren.

— Wij lezen in de *Gazette du midi* van den 19: » De generaal de la Concha, een der opperhoofden der christinosbeweging van den 7 October, is van Lissabon te Marseille aangekomen, en heeft zich naar Parijs begeven. Twee andere officieren van de oudkoninklijke garde, die insgelijks hieraan hadden deel genomen, zijn in onze stad aangekomen. De eene is de kolonel van de cavalarie Marquesi, die bij Contumace ter dood, en de andere een kapitein Ortega genaamd, die tot tien jaren gevangenis is veroordeeld.

Ook bevindt zich te Marseille een gedeelte der familie van den kolonel Magnoz; hij zelf bevond zich eenige dagen geleden nog te Livorno.

— Gisteren den 20 Februarij is de tijd geeindigd, die tot de uitwisseling der ratificatien van het tractaat, betrekkelijk den slavenhandel bestemd was. De *Morning-Post* meldt dat de ratificatie van den kant van Frankrijk is uitgesteld, en dat het fransch gouverne-

ment wijzigingen heeft verlangd, die nog in kwestie zijn.

— Naar vrij stellig verzekerd wordt heeft de generaal Cass, gezant der Vereenigde Staten, eene officiële nota aan den minister Guizot overhandigd, in welke hij protest tegen dat verdrag inlevert, en uit naam zijner Regering verklaart dat zij zich niet aan de gevolgen van het regt tot doorzoeking der schepen onderwerpen zal, om het even of die van den kant van Engeland, Frankrijk of eenige van de andere der contracterende partijen mogten komen.

NEDERLAND.

Eenige dagbladen hebben zich beijverd de tijding te verspreiden, dat er onlangs weder eene brug in de nabijheid van Zwolle zoude zijn ingestort, en wel die over de Willemsvaart bij het Katerveer, staande onder de directie van den Waterstaat. Men voegde er zelfs de bijzonderheid bij, dat alleen het opschieten van een schichtig paard het in den afgrond storten van de diligence had voorgekomen.

Wij zijn in staat te verklaren, dat dit berigt ten eenen male onwaar is. Zoo de bedoelde brug op dit oogenblik hersteld wordt, dan is dit hoofdzakelijk omdat de diligence, jl. Donderdag avond, door de onhandigheid van den postiljon, eerst met het voorwiel en daarna met het achterwiel hevig tegen de stijlen der wip heeft aangestooten. De brug bood gelukkig tegenstand, anders ware de wagen door eigen toedoen van den postiljon in het water geraakt; intusschen heeft de voorzigtigheid geboden, om dadelijk de veroorzaakte schade te herstellen. *Ned. St. Cour.*

— GRAVENHAGE, 22 Februarij. Laatstelijk is in de afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal onderzocht, het ontwerp van wet, nopens de conflicten. Bij de overwegingen, die ten dien aanzien hebben plaats gehad, zijn de gevoelens over het onderwerp in het algemeen, en de voorgedragene wet in het bijzonder, zeer uiteengeloopen.

Een vijftiental leden hebben verklaard, dat zij de regeling van het stuk der conflicten bij de wet niet konden goedkeuren, omdat zij haar strijdig met de bepalingen der grondwet vonden, en zij oordeelden dienvolgens, dat de wet zich bepalen moest tot de opheffing van het besluit over de conflicten, indien dit nog noodig geacht wierd na de algemeene erkentenis van deszelfs onwettigheid, waarvan de voordragt der tegenwoordige wet tot bewijs verstrekte. Volgens hen was de onafhankelijkheid der regterlijke magt bij de grondwet vastgesteld, even als die der wetgevende en uitvoerende magten, en gedoogde dit evenwigt der staatsmagten niet de daarstelling eener buiten de grondwet geplaatste magt, welke de beslissing op zich zou nemen over hetgeen al dan niet tot den werkkring der regterlijke magt geheel aan de regtbanken overgelaten en art. 178 het toezigt over derzelver geregelde werking aan den Hoogen Raad opgedragen; hetgeen, op eene voldoende wijs, den wil tot de vestiging eener volkomen onafhankelijke regterlijke magt openbaarde; Daarenboven wees art. 163 der grondwet de kennisneming over alle twistgedingen over burgerlijke regten uitsluitend aan den regter toe, en viel het moeijelijk te ontkennen, dat zoodra zich een regtsgeding opdeed, tusschen de burgers onderling of de burgers en het bestuur, daarbij geene beslissing over het burgerlijke regt, over hetgeen den burgers regtens toekwam, gegeven moest worden. Deze opvatting der grondwettelijke bepalingen over de onafhankelijkheid der regterlijke magt werd bevestigd door de wet van 16 Junij 1816, welke de conflicten, bevorens opgeworpen, door de invoering der grondwet voor vervallen hield, omdat zij in strijd waren met onze grondwettige instellingen en alleen, *voor zoo veel des noods*, de overbrenging der bij de administratieve autoriteiten aanhangige regtsgedingen bij den gewonen regter beval. De ondervinding kon ook niet gezegd worden, de noodzakelijkheid om bedacht te zijn op de voorkoming der botsingen tusschen de regterlijke en administrative magten, aangetoond te hebben, want van het gering aantal conflicten, die in de laatste jaren gehandhaafd werden, liepen de meeste over met de polderbesturen gerezene geschillen, van welke, tengevolge van de in de vorige zitting aangenomene wet over die kollegien, zich eene geregelde afdoening bij den regter laat verwachten; en kan men tevens met grond vooruitzien, dat, bij de verdere verbeterde inrigting der administratie, geene vrees voor de onderwerping van hare geschillen met den burger aan het oordeel des regters bestaan zal. Sedert den jare 1829 zijn 19 besluiten over conflicten uitgevaardigd, welke tot de handhaving van tien derzelve strekken, en van dit tiental waren zes betrekkelijk tot dijk- en polderzaken, en mag men te regt onderstellen dat, door de verbetering der administrative wetgeving, de vier overige hadden kunnen voorgekomen zijn. Het denkbeeld, dat de regter zich de magt zou aanmatigen, om over de handelingen van het bestuur te oordeelen, hetgeen strekken moet om den gang van hetzelve te belemmeren, scheen ook voor geene verwezentlijking vatbaar te zijn, indien men overwoog, dat de regter slechts in een bijzonder geval, tengevolge van de opvordering der partijen, beslissen kon wat regt is, en dat alle voorzorgen genomen zijn zoo wel door de inrigting zelve der regterlijke magt, als door de oprigting van den Hoogen Raad, om voor te komen, dat geene overschrijding van den aan den regter aangewezen werkkring kan plaats grijpen. Indien men echter overgaan wil, om maatregelen te beramen, ten einde geene onbehoorlijke aanmatiging van gezag bij den regter zou kunnen stand grijpen, stelt men zich bloot om den waarborg voor de vredige uitoefening zijner regten, welke in de onafhankelijke werking van de regterlijke magt gelegen is, weg te nemen, en daardoor de regtsveiligheid, welke niet zelden voor het hoofddoel van den staat erkend is, op te heffen. Er kunnen zich voorzeker regtsgedingen opdoen, wier kennisneming, om redenen van staat, niet aan den regter zou dienen te worden overgelaten, maar deze moeijelijkheid kan niet worden te boven gekomen, dan door eene verandering in de bepalingen der grondwet, welke deze inbreuk op de thans door haar gevestigde onafhankelijkheid der regterlijke magt toeliet.

Men voerde aan, dat, overeenkomstig de grondwet, de wetboeken zijn vervaardigd en ingevoerd, dat bij denzelven voldoende is gezorgd, hoe er gehandeld moet worden, wanneer een geschil, ten onregte, bij eene regtbank is gebragt; dat de art. 155 en 156 van het Wetboek van Burgerlijke Regtspleging duidelijke voorschriften ten dien opzigte bevatten, zoowel voor de partijen zelven, als voor de regtbanken, en dat mitsdien, bij ongenoegzaamheid dezer voorschriften in verband genomen met art. 163 der grondwet, welke voorschriften hun echter genoegzame waarborgen schenen op te leveren, hier eene uitbreiding of aanvulling van dit artikel der grondwet, geenszins eene zoodanige wet, als voorgesteld wordt, zoude te pas komen. Men meende, dat er weinig vrees behoefde te zijn, dat de regterlijke magt zich zoo gretig eenige geschillen zoude aantrekken, welke geheel buiten hare bevoegdheid lagen, en merkte met de overige leden der afdeeling op, dat het wets-ontwerp van een min onpartijdig standpunt schijnt uit te gaan, namelijk van de vrees eener te groote bemoeijingszucht van de regterlijke magt met zaken, tot het administratief gezag behoorende, terwijl naar hun oordeel het misbruik van magt meerder bij laatstgenoemde gezag, dan wel bij de eerstbedoelde magt konde gevonden worden.

Men meende, dat de mogelijkheid bestaat, dat de administratie zich aangelegenheden zal aantrekken, waarvan de beregting uitsluitend bij den regter te huis behoort, en dat het derhalve billijk is, dat ook tegen dergelijke onwettige bemoeijingen van de administratie worde gewaakt en voorzieningen worden beraamd.

Van een anderen kant (en naar het schijnt door de groote meerderheid der leden) wordt aangevoerd, dat de ondervinding tot 1822 genoegzaam heeft bewezen, dat indien elke handeling van het administratief gezag aan het oordeel des regters onderworpen kan zijn, de vrije en onafhankelijke werking van hetzelve belemmerd wordt; dat daardoor aan de eene magt in den staat boven de andere een gezag wordt gegeven, hetwelk de laatste aan de eerste geheel ondergeschikt maakt, dat men de grenzen der bevoegdheid van beide deze magten in elk geval niet zoo juist en zoo duidelijk kan omschrijven, en dat, waar zulk verschil bestaat, niet eene der partijen en dus ook niet de regterlijke magt, bij uitsluiting, de beslissing moet hebben; dat er bij gevolg iets anders overschiet, dan om, bij verschil van gevoelen, een conflict op te werpen, hetwelk door onpartijdigen moet worden beslist. Men meende, dat in vroegere dagen aan een verordening op de conflicten voorzeker niet behoefde te worden gedacht, als wanneer en regterlijk en administratief gezag doorgaans in een en hetzelfde ligchaam vereenigd was, maar dat, sedert deze beide magten van een zijn gescheiden, er zorg moet worden gedragen dat de eene haar gezag niet ten koste van de andere kunne uitbreiden, en daardoor aanleiding geven tot verwarringen en belemmeringen, welke niet dan ten nadeele van het algemeen kunnen strekken.

Men begreep, dat de grondwet de beslissing der geschillen over den eigendom en burgerlijke regten, tusschen den burger en zijns gelijken, voorzeker bij uitsluiting aan de regterlijke magt heeft opgedragen, maar geenszins de geschillen, die soms tusschen den ingezeten en het administratief gezag over staatkundige regten zouden kunnen ontstaan. Mogt de regterlijke magt zich in het hoogste ressort de beslissing van dergelijke geschillen toekennen, wordt zij dan niet de hoogste magt in den Staat, en zoude het dan niet noodzakelijk worden daarin te voorzien?

Men erkent gaarne, dat, bij de thans gevestigde opinien, geene vrees behoeft te worden gevoed, dat zich deze noodzakelijkheid zal opdoen; maar het is genoeg, dat de mogelijkheid bestaat, om middelen aan te wenden, ten einde daar eventueel in te voorzien; — middelen, welke, in elk geval, geenszins met eenig voorschrift der Grondwet in strijd zijn.

Men acht het voorts wenschelijk, dat de grenzen der wederzijdsche regten naauwkeurig in de wet konden worden afgebakend. Men hield het er voor, dat het belang van den staat medebragt, om zekere regtsgedingen aan het oordeel van den regter te onttrekken, en bij de administrative magt ter beslissing over te brengen, of wel, dat sommige geschillen, uit een staatkundig oogpunt beschouwd, niet konden overgelaten worden aan de beslissing des regters, maar op eene administrative wijze behoorden te worden afgedaan.

Terwijl de groote meerderheid van de leden der Kamer voor de vaststelling eener wet op de conflicten gestemd schijnt te zijn, keurt zij echter het voorgedragene ontwerp af; dat voorstel heeft zeer weinig bijval gevonden.

— Gisteren hebben de Afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal aangevangen met het onderzoek van het ontwerp van wet betrekkelijk het notariaat. Heden zijn de overwegingen over die voordragt voortgezet.

Morgen zal de Tweede Kamer eene zitting houden, waarin, naar men verneemt, het ontwerp nopens de hypothecaire inschrijvingen haar zal worden aangeboden.

— Constant Polari, in 1789 te Wick in Italië geboren, en befaamd door den diefstal der juweelen van H. M. de Koningin, toenmaals Prinses van Oranje, is eergisteren in het tuchthuis te Woerden overleden.

RADEN EN GENERAAL-MEESTEREN DER MUNT.

Het Collegie van Raden en Generaal Meesteren der Munt,

Gezien Zijner Majesteits besluit van den 25 Januarij dezes jaars, no. 60, houdende magtiging op het Kollegie om de herkeuring, daarbij, ten gevolge van de intrekking en vernietiging der vroegere Zuid-Nederlandsche Keurstempels daargesteld, nader, bij eene, daartoe in de *Nederlandsche Staats-Courant* te plaatsen aankondiging, ter kennis te brengen van het publiek; onder bijvoeging van eenen staat, de omschrijvende opgave bevattende van de thans in gebruik zijnde Nederlandsche Keurstempels en derzelver beteekenis, en bestemd om aldus te strekken, zoowel tot bijzondere kennisgeving en narigt voor de belanghebbenden in het Hertogdom Limburg, als tot herinnerende inlichting der ingezetenen in het algemeen;

Doet, in volvoering van dezen Hoogen last, bij dezen te weten,

1°. dat, van den eersten der volgende maand af aan; tot op den laatsten dier maand, aan de onderscheiden Waarborgskantoren, op zoodanige dagen als daartoe aan ieder kantoor zijn of zullen worden bepaald, zitting zal worden gehouden tot de kostelooze herkeuring van alle Goud- en Zilverwerken, voorzien van afdruksels der keurteekenen, bij het besluit van den 14. September 1814, no. 259, in de toenmalige Belgische provincien ingevoerd: en dat, als gevolg van dezen maatregel, alle werken der opgegeven soort, welke, na verloop van den even vermelden termijn, in den handel zullen worden gevonden, zonder aan de herkeuring te hebben deel gehad, beschouwd zullen worden als van alle keurteekenen ontbloot, en mitsdien in de termen zullen vallen der bepalingen, bij de bestaande wetten ten aanzien van dusdanige voorwerpen daargesteld;

2°. dat de Goud- en Zilverwerken, bestemd om binnen dit Rijk op eenigerhande wijze in omloop te worden gebragt, naar gelang van derzelver verschillenden aard en oorsprong, gestempeld behooren te zijn of worden met een of meerdere der keurteekenen, breeder omschreven op den staat, aan deze aankondiging toegevoegd.

Utrecht, den 15 Februarij 1842.

Raden en Generaal-Meesteren der Munt,
R. K. VAN TOLL VAN SEROOSKERKEN,
Namens denzelven,
C. VAN DER VOORT.

ONPARTIJDIGHEID DER
Parijsche Dagbladen.

Ziehier hoe de *Fanal* koddig, maar tevens krachtig de *onpartijdigheid?* van het Parijsche Journalismus afschildert.

Twee Parijsche Dagbladen waarderen de groote meerderheid, welke het ministerie bij de stemming over het adres heeft verkregen. Zie hier hoe:

Men leest in de *Presse*: HET IS DE MEEST INDRUKWEKKENDE MEERDERHEID, WELKE OOIT EEN KABINET GEHAD HEEFT.

Men leest in den *Constitutionel*: HET IS DE *ZWAKSTE* MEERDERHEID, DIE MEN OOIT GEZIEN HEEFT.

De *National* beschouwt die stemming als een voorteeken van den val des ministeries; de *Courier Français*, als een doodelijke wond; de *Patrie*, als een teeken van algemeene verfoeijing; de *Gazette de France* als eene verpligting voor het ministerie om af te treden.

En al die verschillende oordeelvellingen komen voor in eene zaak, die zoo klaar is als het licht van den dag; want wat kan er duidelijker zijn dan die meerderheid van 84 stemmen, welke de politiek van het ministerie is komen bekrachtigen?

De Ondergeteekende Administrateur van 's Rijks Schatkist in de Provincie Noord-Braband, maakt door deze de belanghebbenden en het algemeen indachtig, dat ingevolge Resolutie van Zijne Excellentie den Heere Minister van Financien dato 10 dezer No. 113 Afdeeling Generale Thesaurie, de betalingen wegens Tractementen, vaste Posten enz. over het Dienstjaar 1842 en vervolgens, niet langer zullen kunnen plaats hebben dan vier maanden na derzelver betaalbaarstelling; als wordende de betaalsrollen na dat tijdsverloop door hem Administrateur verzonden, en de alsdan daarop nog onvoldaan geblevene posten als vernietigd zullen zijn te beschouwen, zullende de belanghebbende van dusdanige vernietigde posten, zich hebben te adresseren aan het betrokken Departement van Algemeen bestuur, ten einde op eene nieuwe volgende betaalsrol te worden gebragt.

's Bosch, den 22 Feb. 1842.

De Administrateur voornoemd.
L. J. DE LA COURT

ADVERTENTIEN.

Tot onze diepe Droefheid is heden morgen, na voorzien te zijn geweest van de H. H. Sacramenten der Stervenden, onze teedergeliefde Moeder, JOHANNA HENDRIKA KILSDONCK, Weduwe R. VAN CLAARENBEEK, in den Ouderdom van bijna 92 Jaren overleden.

R. A. VAN CLAARENBEEK.
uit aller Naam.

Harenstein,
den 17 Februarij 1842.

De Notaris P. GELPKE, residerende te *Dinther*, zal voor het Roomsch Katholijk Kerk-Bestuur van *Heeswijk*, op Dingsdag den 1 Maart 1842 des voormiddags om 9 ure, ten huize van de Weduwe WILLEM VAN DOORN te *Heeswijk* publiek verkoopen:

103, Koopen extra lange en regte EIKEN BOOMEN staande in de Kerkenweide en Kerkenbosch aan de Zuidwillemsvaart onder *Schijndel*, zullende met No. 1 in de weide begonnen worden.

Bij den Drukker en Uitgever dezes zijn de volgende werken verkrijgbaar:

ALPHONSUS DE LIGORIO. Overdenking en Beweging op het Lijden van Jesus Christus, uit het Italiaansch vertaald, genaamd het Horlogie van het Lijden. *f* 0,55

VAN DEN BOSCH Dagelijksche oefeningen en Godvruchtige Bemerkingen voor den geheelen Vaste, op het Lijden van Onzen Heer Jesus Christus, 12°. *f* 0,25

De Eer van de Tafel des Heeren, of het juist begrip van het Allerheiligste Sacrament des Altaars, voor christenen, die het avondmaal des Heeren met kennis en vrucht willen houden, van BERNARD GALLURA, Hoogleeraar in de H. Godgeleerdheid, enz. uit het Hoogduitsch vrij gevolgd door H. A. F. P. Roomsch Katholijk Priester. *f* 0,35.

Idem in bezaan. *f* 0.50

Recueil de Prières Choisies, a l'usage des ames Pieuses, par Madame***. Cinquième édition, augmentée d'une retraite de huit jours, de pensées à méditer et de plusieurs prières. *f* 1,25.

HOHENLOHE (ALEX. VAN). Gebeden welke in alle lijden, tegenspoeden, ziekten en in allen nood zoo der ziel als des ligchaams, na eene waardige biecht en het ontvangen van het allerh. Sacrament des Altaars, in een vast vertrouwen op de kracht van den heiligen naam JESUS, in welken ons eenig heil te vinden is, met het beste gevolg kunnen gedaan worden. 12°. derden druk. *f* 0,20.

Index Librorum prohibitorum juxta exemplar romanum jussu sanctissimi domini nostri edititum anno MDCCCXXXV accesserunt suis locis nomina eorum qui usque ad hanc diem damnati fuere. *f* 1,60.

LANCICII (V. P. NICOLAI) societatis Jesu Meditationes, de Piis erga deum et Coelites affectibus, pro singulis diebus totius anni, necnon pro festis præcipuis opus non solum Meditationi deditis et imprimis Tironibus et proficientibus in via spirituali, sed etiam verbi Dei Prœconibus perutile. *f* 1,50.

De Notaris JOH. DE BERGH, te *'s Hertogenbosch*, zal, als daartoe benoemd door den Edel Achtbaren Heer Regter Commissaris, in het faillissement van H. F. KREKEL, bevorens Mr. Verwer en Winkelier te *'s Hertogenbosch*, ten verzoeke van den Hoogwelgeboren Heer Jonkheer Mr. H. B. MARTINI VAN GEFFEN, in hoedanigheid van Curator in gezegd faillissement in het openbaar verkoopen, de navolgende Onroerende Goederen tot meer genoemd faillissement behoorende, als:

Een wel ter neering staande HUIS en ERF met eene GANG daarneven, van ouds genaamd de Trompetter, geqt. C. 200 en V.C. 291, te *'s Hertogenbosch* in de Hinthamerstraat kadastraal bekend sectie H, No. 1884.

Item vijf onlangs geheel nieuw gebouwde WONINGEN onder een Dak, met ERF, te *'s Hertogenbosch* in de Hinthamerstraat, achter het bovengemeld Huis de Trompetter en strekkende tot de Dieze, kadastraal bekend sectie H. No. 1885—1889.

Al het bovenstaande met uitzondering van het Bovenhuis, hetwelk thans buiten huur is, brengt te zamen in huur op *f* 309-80 jaarlijks.

Deze verkooping zal geschieden te *'s Hertogenbosch*, in het Brabandsch-Koffijhuis, staande aan de Markt bewoond bij L. CORDENS, op Donderdag den 3 Maart 1842 provisioneel, en veertien dagen daarna, dus op Donderdag den 17 derzelfde maand finaal, telken dage des avonds ten 7 ure te beginnen.

Nadere onderrigtingen te bekomen ten kantore van voornoemden Heer Curator en van den Notaris DE BERGH te *'s Hertogenbosch* voornoemd, bij welke laatste de voorwaarden der verkooping ter lezing liggen.

AANBESTEDING.

Op Donderdag den 10 Maart 1842 des namiddags ten twee ure, zal onder hoogere goedkeuring, door Pastoor en Kerkmeesters der Roomsch Katholijke Gemeente van *Luiksgestel*, ten Huize van JAN MATHIJS VAN DER STEENEN aldaar bij inschrijving en opbod worden aanbesteed:

Het OPBOUWEN der grootst gedeeltelijk verbrande Roomsch Katholijke KERK in de Gemeente *Luiksgestel*, met bijlevering der Materialen, KALK, STEEN en ZAND uitgezonderd.

Het Bestek en Voorwaarden waarop de Aanbesteding zal geschieden, zal 14 dagen te voren ter lezing liggen te *'s Hertogenbosch*, bij REGERS in het Stads Koffijhuis; te *Tilburg*, bij de Wed. VAN ROSSEM in den Engel; te *Eindhoven*, bij PIETERS in het Haagsche Koffijhuis; te *Veghel*, bij VAN DER AA; en te *Geldorp* bij den Architect VAN GAAL alwaar nadere inlichtingen te bekomen zijn alsmede bij den WelEerwaarden Heere Pastour te *Luiksgestel*, waar ook de Teekeningen kunnen worden ingezien, zullende voor de Besteding de noodige aanwijzing worden gedaan.

Op HET HOOFD-ETABLISSEMENT der MAATSCHAPPIJ tot INVOERING der ZIJDETEELT in NOORD-BRABAND zijn te bekomen:

WITTE MOERBEZIE-BOOMEN, Veredelde Hoog- en Laag-Stammen, in soorten en dito Wilde, zoogenaamde Sauvageons van onderscheidene grootte en prijzen.

Als ook tot zeer billijke prijs uithoofde dat dezelve voor de uitbreiding der Moerbezie-Aanplantingen moeten geruimd worden.

Eene partij zware ACERNEGUNDO HEESTERS, ACCASIA'S in soorten, GLIDITIAS TRIACAUTHOS, enz.

De Directeur,
H. BERAIL.

UIT DE HAND TE KOOP.

Eenen OLIEMOLEN met zijn geheel toebehooren.

Te bevragen bij den Heer R. L. VAN DE SANDTVOORT te *Grave*.

Te Huren,
DE LOOYERY,

Voortkomende van de Erfgenamen W. SPECKEN, bestaande uit 6 LOOIROMPEN, 8 LAAFKUIPEN, KALKKUILEN, LOOIZOLDER, ZWEETKELDER, eene WERKPLAATS onder den grond, met eenen overdekten gang, bij hoog en laag water aan de Roer uitkomende, bijliggende WONING voor Werklieden, enz.; alles op het gemakkelijkst ingerigt, behoorlijk afgesloten en ten voordeeligste op de Roer, te *Roermond*, aan de haven gelegen; zich te adresseren aan den Eigenaar, den Heer H. SYPGENS, aldaar.

Terstond te Huur,

Een Kapitaal WINKELHUIS, gelegen te *'s Bosch*, op de Groote Markt, naast de Vijf Ringen, door deszelfs goeden stand en ruime Zolders geschikt voor allerlei AFFAIRES, en bijzonder voor eene KRUIDENIERS- en TABAKS-AFFAIRE, welke sedert de laatste jaren met zeer goed succes daarin is uitgeoefend geworden.

Te bevragen bij
W. H. SIEPKENS.

Granenmarkt.

Te Amsterdam van Woensdag den 23 Februarij.

Tarwe en Rogge bij vorige prijzen; 131 p Kub. Tarwe *f* 325 bij partij zeilende; 130 p. o. Rijn *f* 364 bij partij; 123 p. n. Zeeuwsche *f* 308.

Rogge 119 p. Pruissische *f* 205.

Garst in een doen; 118 p. Nassaud, *f* 155.

Haver met meer handel prijshoudend, 80, 85, 86 p. n. fijne *f* 94, 100, 101; 86 p. n. dikke *f* 102.

Zaden zonder handel.

Raapolie was over het algemeen flaauw, vooral dadelijk en op Mei per 6 w. *f* 60; Vlieg. *f* 58½ a 59; Mei *f* 61 a 60¾; Sept. *f* 41½ a 41; Oct. en Nov. *f* 41 a 40¾.

Lijnolie per 6 w. 38; Vlieg. *f* 37. Hennepolie per 6 w. *f* 48; Vlieg. *f* 47.

MARKT-BERIGT.

De prijzen der granen alhier, van Donderdag den 22 Februarij 1842, zijn geweest.

Rogge (per Ned. Mud.)	*f* 5,40 a *f* 5,00.
Boekweit.	- 0,00 a - 0,00.
Haver.	- 0,00 a - 0,00.
Garst.	- 0,00 a - 0,00.
Het Ned. pond Boter.	- 0,78 a - 0,70.
De 3 » » Roggebrood 29½ Cents.	

Zijnde de middelprijs van de Rogge waarnaar de zetting van het brood op heden geschiedt *f* 5,07.

BUITENLANDSCHE BEURSPRIJZEN.

De belgische fondsen van den 24 Februarij, 1842.

De 2½ pCt 52½ de 5 pCt 102¾ de 4 pCt 93¾ de 3 pCt 73 de 4 pCt 94½ Ard. 21 Rome 1832 103⅝.

BINNENLANDSCHE BEURSPRIJZEN
BEURS VAN AMSTERDAM.

Heden, Woensdag 23 Februarij 4½ Ure.

W. S. 2½ pCt. 52, 52. Dito 5 pCt. 101, . Kansbill. *f* 26¾, . Restanten . Synd. 4½ pCt 92¾. Handelm. 157, 156¾. O. I. 5 pCt. 98, . Ard. 85 p. st. 21, , . Dito Coupon. 22½, Port. je L. 2½ pCt. 27½. Oude Russen. 4 pCt 88¾, .

Ter Drukkerij van D. A. A. DE ROOY, te 's Bosch.